בעזהשי"ת

סיפורי צדיקים

גליון 324
שנה ז' תשע"ח

יו"ל לע"נ הרה"ת ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר שיבלט"א

פרשת השבוע

לא עברתי ממצותיך ולא שכחתי וגו' (כ"ו – ג')

מסופר: כשקרבו ימיו של הרה"ק רבי יחיאל מיכל מזלאטשוב זיע"א **(יומא דהילולא כ"ה אלול)** להסתלק מן העולם. ראה תלמידו הרה"ק רבי ארון לייב מפרעמישלאן זיע"א כי תקפה עליו השעה והגיע מועד לומר וידוי, עמד לפני רבו בדחילו ורחימו ואמר בקול רחת: רבינו, הספרים הק' אומרים שאמירת וידוי לחולה רפואה היא לו וסגולה לאריכות ימים, יאמר נא רבינו וידוי כמנהג ישראל הקדושים. מיד פתח ר' מיכלי'ה ואמר: רבש"ע אלקינו ואלקי אבותינו, הריני מודה ומתוודה לפניך בשעה זו שאני עומד להפטר מן העולם, ואומר בכל לבב, שקיימתי את כל מצוות התורה ככל שידי והשגתי מגעת, לא עברתי על רצונך יתברך, לא במעשה ולא בדיבור, לא במחשבה ובהרהור שבמוח, ולא ברעותא דלבא. התחילו העומדים מסביב למטת החולה תמהים, מעולם לא שמעו וידוי כזה, נענה ר' ארון לייב ואמר להם: אף אתם אל תתמהו, זהו וידוי של אמת, שכן בוידוי מעשר כל אדם מישראל אומר, 'לא עברתי ממצותיך ולא שכחתי, שמעתי בקול ה' אלקי, עשיתי ככל אשר צויתני'. אשרי איש ירא ה' ההולך בדרך האמת כל ימי חייו. ואשרי לו שיכול לומר וידוי כזה.

ועתה הנה הבאתי את ראשית פרי האדמה וגו' (כ"ו – י')

מסופר: פעם עלתה על דעתו של הרה"ק רבי מרדכי מנדבורנא זיע"א לקיים מצות הבאת בכורים, על דרך שאמרו חז"ל "כל המביא דורון לתלמיד חכם כאילו מקריב בכורים", מה עשה, קנה כבשה ושחט אותה, את הבשר חילק לעניים לשבת קודש, ומהצמר נתן לאיש חסיד אחד שהיה תמים ומופשט מענייני העולם הזה, שיטווה ממנו כרך אחד של ציצית, ושכר שליח מיוחד ושם את כרך הציצית במקום המשתמר בבגד העליון של השליח, וחיברו שם לבגד, ושלחו להביא את כרך הציצית אל הרה"ק רבי חיים מצאנז זיע"א, השליח עשה שליחותו ומסר לצדיק מצאנז דברי הקדוש רבי מרדכי שהוא רוצה לקיים מצות בכורים, וכי הביא לו לשם כך כרך ציצית, נהרו פניו של הרבי מצאנז ונטל בעצמו את הדורון ממקום חיבורו אל הבגד בחשיבות גדולה, והשליח סיפר שגם הנייר שעוטף את הציצית כרך הרבי מנדבורנא בעצמו, לקח הרבי מצאנז את הנייר והטמינו בחשיבות רבה במקום מיוחד.

סיפורי חז"ל

מונה מספר לכוכבים

פעם ליגלג אחד הכופרים על גדולתו של הקדוש ברוך הוא בפני רבן גמליאל, באמרו, מהי גדולת אלקים שאתם מהללים ומקלסים אותו, ואומרים עליו "מונה מספר לכוכבים"? אף אני יכול למנות אותם. הניח רבן גמליאל לפניו נפה ובה מספר חבושים, סובב את הנפה וביקש מן הכופר שיספרם, נענה הכופר ואמר, הואיל נא להניח את הנפה ואל תסובב אותה, אז אוכל לומר לך את מספר החבושים. אמר לו רבן גמליאל אם כך תבקש, כיצד אתה מתיהר לספור את הכוכבים שבשמים? שהרי השמים וכל צבאם מסתובבים בגלגל. לפי גירסה אחרת אמר הכופר לרבן גמליאל, יודע אני את מספר הכוכבים בשמים. שאלו רבן גמליאל כמה שיניים יש בפיך? הכניס הכופר ידו לפיו והחל למנותן. אמר לו רבן גמליאל את הנמצא בפיך לא ידעת, הנעשה בשמים ידעת?

(סנהדרין ל"ט – א')

זמני השבת

זמני כניסת שבת

ירושלים: 6:29 ת"א: 6:44

פרשת כי תבא

זמני יציאת שבת

ירושלים: 7:41 ת"א: 7:43 ר"ת: 8:19

כמוך ירבו בעלי תשובה בישראל

מסופר: המגיד מקלם היה נוהג לשבות מנסיעה בכל ערב שבת בחצות היום. פעם אחת ביום שישי, בנסעו לאחת הערים, התארכה הדרך ובהגיע חצות היום עדיין היה רחוק ממחוז חפצו. מיד פקד על בעל העגלה שיעצור כי אין בדעתו לנסוע יותר והוא ירד מהעגלה. העגלון אמר לו, כי אם ילך ישר ואח"כ יסתובב, הרי לאחר כשעה יגיע לעיירה יהודית. בהגיעו למבואות העיירה, פגש המגיד ביהודי, הושיט לו שלום ושאלו אודות המצב הרוחני במקום, היש על מה לעורר ולתקן? השיב הלה כאן המצב טוב, חברות תורה וחסד לרוב וכו', בכל זאת, הרי אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא, ממשיך המגיד לדובבו.

אימץ היהודי זכרונו ואמר, אינני מוצא כעת להצביע על דבר, מלבד צרה צרורה שממנה סובלת העיירה בשם יענקל'ה מוסר, הוא אדם מלשין שפל ומושחת, אשר יש לו קשרים הדוקים עם אנשי הרשות, ומוסר ממונם וגופם של ישראל בידיהם. אדם זה מטיל חיתתו על הסביבה, והכל חלים וזעים מפניו, אבל אין מה לעשות בענין זה. בכל זאת איזו מעלה טובה נמצאת בו? ממשיך המגיד ושואל, הפטיר הלה כן, הוא שומר דיבור, אם הוא מבטיח לקבור יהודי לא יפול מדבריו צרור ארצה. והיכן אפשר לפגוש אותו? רבי, כבר אמרתי לך שאין מה לנסות להשפיע עליו, תוך כדי שיחה מרים הלה ראשו, ומודיע בפתע, רבי, הנה יענקל'ה יורד עתה מההר שלפנינו, אני בורח מיד שלא ירגיש שדיברתי עמך.

המתין המגיד והלך לקראת יענקל'ה, הושיט לו יד בהארת פנים, שלום עליכם ר' יעקב, נדהם הלה מקבלת פנים זו, והמגיד ממשיך, יש לי בקשה קטנה ממך שתעשה לי טובה, אין אני עושה טובות, רוטן יענקל'ה, מפציר המגיד בכל זאת ר' יעקב, נו תגיד כבר מה אתה רוצה, מסביר המגיד, ידוע לך שהמגידים אומרים דרשה בבית הכנסת ואחר כך הציבור משליך עבורם לתוך קערה מטבעות לצורך מחייתם, והנה אנכי עני ואביון, והיה אם אישיות כמוך תבוא לדרשתי הרי יבואו המונים לדרשה. אינני עושה טובות, זועם יענקל'ה, אולם המגיד בכושר השפעתו אינו מרפה וממשיך להתרפס לפניו, עד שיענקל'ה מפליט מהפה טוב, בסדר, ועוקר כבר רגליו. כאן המגיד תופס אותו ואומר, שמעתי עליך כי שומר דיבור ומקיים הבטחה אתת, הלה ניסה להשתמט, עד שסוף כל סוף הבטיח ברורות, שיופיע לדרשה.

ביום ראשון בשעה הקבועה בית הכנסת כבר מלא על גדותיו, לאו מילתא זוטרתא היא לשמוע את הדרשן הגדול שבדור, המגיד כבר הופיע והקהל מצפה בחוסר סבלנות, המגיד יושב וממתין כחצי שעה ועיניו משוטטות לעבר הפתח עד שהושלך הס, תדהמה בקרב הציבור כאשר יענקל'ה מוסר נכנס לבית הכנסת, הלה מפלס לו בנקל דרך בין ההמונים הנסוגים מפניו. המגיד מקבל פניו בלבביות ומושיבו במזרח, הציבור המום אינו תופס מה למגיד הצדיק ולמלשין נבזה, זהו, עתה מזדרז המגיד ועולה על הבימה ופותח בקולו הצלול, כל ישראל יש להם חלק לעולם הבא, הוא מרחיב את הדיבור בנושא זה ומביא ראיות מן התורה נביאים וכתובים כי שערי תשובה לא ננעלו בפני כל אדם, וכל אשר בשם ישראל יכונה, יש לו סיכוי להיות נוחל עולם הבא. לאחר כמה שעות שהלהיב את ההמונים, פנה ואמר, ואתה ר' יעקב, אל תחשוב כי לך אין חלק לעולם הבא, גם אתה מסוגל לכך, בידך הדבר, ואם אתה חושב כי הוזה אני בהקיץ, הנני מודיעך בפני עם ועדה, כי מוכן אני לתת לך במתנה גמורה את כל שכר מצוותי וחלקי בעולם הבא שיצרתי לי מעודי ועד היום הזה, בתנאי שתטיב דרכך, הוא סקר את תמצית פעולותיו הנשגבות ממה שפעל עד היום, יענקל'ה נתן את הבטחתו. מיד קרא המגיד לדייני העיר, כתבו שטר מכירה וחתמו במעמד כולם, כי יענקל'ה קונה בקנין גמור את כל חלק עולם הבא של המגיד מקלם. המגיד מסר לו השטר ופני יענקל'ה קרנו מאושר, עסק נפלא עשה הערב, כל עולם הבא של המגיד המהולל עתה בכיסו.

עתה ממשיך המגיד בדרשתו בהסבירו את הצד השלילי של הדבר, בקול חוצב להבות אש הוא משמיע את דברי הגמרא (ראש השנה י"ז ב') אשר נפסקו ברמב"ם בהלכות תשובה, ואלו שאין להם חלק לעולם הבא אלא נכרתים ואובדים ונידונין על גודל רשעם וחטאתם לעולם ולעולמי עולמים, המינין והאפיקורסין והמוסרים. כאן מסתלסל המגיד בניגונו הכובש לבבות, זכור ר' יעקב, זכור את העולם הבא שלך אל נא תאבד, חדל לך מעיסוקיך עם חברת פריצים, תתחיל בחיים חדשים ומאושרים, חיי תורה ויראת שמים, אל תאבד במו ידיך את האוצר היקר שרכשת.

למחרת עזב המגיד את העיירה ונסע לדרכו. לאחר שבע עשרה שנה נזדמן המגיד לאותה עיירה שנית, בבואו שאל את האדם הראשון שפגש מה נשמע עם יענקל'ה מוסר? אך הלה לא ידע למי הוא מתכוון, שאל ושאל עד שנזכר קשיש אחד, שהכוונה לר' יעקב הצדיק הפרוש הגדול של העיירה. הוא סיפר לו כי מאותו יום שהמגיד מקלם ביקר בעיירה, חזר יענקל'ה בתשובה שלימה, וכי מאז ועד היום אינו יוצא מפתח בית הכנסת, שם הוא אוכל וישן ועוסק בתורה ובתפילה. תחילה עזרו לו להתפלל בסידור וללמוד חומש, ואילו היום נעשה ללמדן מופלג וצדיק נשגב. נשים צדקניות דואגות לו לאוכל ושם ביתו.

פני המגיד נהרו מאושר, מיד שלח להודיע לפרנסי הקהילה שיכריזו כי בשעה פלונית ידרוש בבית הכנסת. בשעה הקבועה היתה כל העיירה נוכחת במקום, גם יענקל׳ה שישב כל היממה בבית הכנסת נמצא כאן, אך הפעם לא במזרח כי אם הצטנף לו בפינתו במערב והאזין בדביקות לדברי המגיד. פתח המגיד בדברי המשנה (יומא פ״ה ב) עבירות שבין אדם למקום יום הכפורים מכפר, עבירות שבין אדם לחברו אין יום הכפורים מכפר עד שירצה את חברו. הוא הרחיב את הדיבור כי על עבירות שבין אדם לחברו אין יום הכפורים מכפר, לא יסורים ממרקים ולא יום המיתה מכפרת, עד שירצה את חברו. כאן שאג המגיד: ואתה יענקל׳ה מוסר קוראים לך כבר צדיק, זכור כמה אנשים גזלת ועשקת, כמה בני אדם הרסת והורדת בהלשנותיך לבאר שחת, כמה אלמנות ויתומים אימללת, איזה חורבן עשית, הרי שערי תשובה לכאורה נעולים בפניך, מה נורא גורלך, מה איום עונשך, הרי כל מיני גהנום וכל יסורים שבעולם לא מועילים לגזלן ומלשין. למותר לתאר באלו בכיות נוראות התמוגג יענקל׳ה וכל הקהל עמו, ויהי המקום לחרדת אלקים. לאחר דממה, ממשיך המגיד אם כן הבה ונחפש עצה, הנה נפסק בשולחן ערוך אם פגע אדם בחברו ולא הספיק לפייסו עד שמת, יקח עשרה אנשים ילך לקברו ויאמר חטאתי לאלקי ישראל ולפלוני זה שחטאתי לך, אולם אתה יענקל׳ה שאין אתה יודע וזוכר ממי גזלת, למי הזקת ואת מי אימללת, מה תקנה יש לך, ממי תבקש מחילה, למי תשיב הגזילה? אף על פי כן עצה מצאתי לך, הרי כאן במעמד קדוש זה נמצאת כל העיירה, ימחלו הם על עצמם ויהיו באי כוחם של הוריהם ובני משפחתם הנפטרים שסבלו ממך, ועתה בקש מחילה מכל הקהל הקדוש הזה, ומכל הנפטרים תושבי המקום כפי הנוסח שקבעו חז״ל, והם ישיבו לך, מחול לך שלש פעמים כדין. מרוב בכיות התמוטט יענקל׳ה והתעלף, בקושי העירו אותו, אך כוחותיו לא עמדו לו לפסוע עד לבימה, הושיבוהו בכסא ונשאוהו, המגיד פתח את ארון הקודש ופקד על יענקל׳ה שיאמר אחריו מילה במילה, חטאתי לאלקי ישראל ולתושבי העיר הזאת, מיד פצחו כל הקהל: מחול לך, מחול לך, מחול לך, ותבקע הארץ לקולם. מיד עמד המגיד ונשקו על ראשו ואמר: בני כמוך ירבו בעלי תשובה בישראל, מעתה יכולים לקרוא לך ר׳ יעקב הצדיק.

משל ונמשל

ושבת עד ה׳ אלקיך

משל למלך אחד שרכב בדרך בראש פמליה גדולה, בדרכם הגיעו אל גבול שדה שהיתה מגודרת, כיון ששעתם היתה דחוקה ציוה המלך להרוס את הגדר כדי שיוכלו לעבור. בעל השדה היה כפרי פשוט ועם הארץ, שלא הכיר כלל את המלך ולא הבין בגינוני המלכות, ולתומו חשב כי חבורת ציידים שוברת את גדר שדהו, על כן בערה בו חמתו להשחית ובחון אפו החל להשליך אבנים על המהרסים, אבן אחת אף פגעה במלך. מיד תפסוהו עבדי המלך והעמידוהו למשפט מהיר וגזר דינו נחרץ למוות, כדין מורד במלכות. ריחם המלך על הכפרי כיון שראה שהלה אינו מבין ויודע כלל מה חומרת מעשהו, על כן ביטל את גזר הדין אולם ציוה כי הכפרי ייענש על מעשיו וינקה את רחובות עיר הבירה. תחילה הפקידוהו לנקות את הרחובות הרחוקים מארמון המלך, ולאחר מכן הטילו עליו לנקות את סביבות הארמון ולבסוף את חצר המלך. ככל שעלה בדרגה כך הבין את עוצם המלוכה ואת תקפו וגדולתו של המלך, ומתוך הבנתו זו הבין גם עד כמה חטא נגד המלך ומה רב פשעו. לבסוף פנה הכפרי אל השר המנונה וביקש שיביאו אותו לפני המלך כדי שיוכל להתחנן לפניו ולבקש ממנו סליחה ומחילה.

כן הוא **הנמשל**: האדם החוטא אינו מבין כלל את גדלותו של הקב״ה, ומתוך כך פעמים שנכשל בחטא, לו היה מבין את עוצם גדולתו של מלך מלכי המלכים, היה מתחנן ומבקש על נפשו סליחה ומחילה.

(בשם הבעש״ט הקדוש זיע״א)

בין אדם לחברו

שאלו את הגה"ק רבי יהונתן אייבשיץ זיע"א, **(יומא דהילולא כ"א אלול)** מדוע כאשר יש ליהודי שאלה בעניני טריפה, הוא רץ לשאול את הרב ומקבל את פסק דינו בהכנעה, גם אם הדבר כרוך בהפסד ממון. ואילו כשיש לאדם דין תורה עם חברו בעניני ממונות, מנהגו של עולם שפסקו של הרב מתקבל על ידי החייב בתרעומת אמר להם רבי יהונתן: בדיני ממונות כשאדם אחד מפסיד, בעל דינו מרוויח, ואת זאת קשה למפסיד.

גם יהודי פשוט אין לבזות

מעשה זה התרחש בדרך ל"אניקסט" פלך קובנה, בתקופה שהגה"ק ה"חפץ חיים" זיע"א **(יומא דהילולא כ"ד אלול)** היה מסבב בעצמו למכור את ספריו הקדושים. ה'חפץ חיים' הזמין מקום בעגלתו של פייבקה העגלון האניקסטי, בתנאי שבאותה נסיעה לא ייקח עמו אשה. העגלון הסכים לתנאי זה בקלות, ובמבט של ביטול והתקלסות מדד את היהודי הגוץ הבלתי נודע, ברגע שהלה פנה ממנו, שם לאל את הבטחתו וצחק על הבקשה המוזרה בכלל, משראה ה'חפץ חיים' לאחר מכן אשה יושבת בעגלה, פנה מיד לחזור על עקביו, התפרץ כלפיו העגלון במבול של זלזולים, קבצן, גב עקום, צבוע, גנב אלוקי, זייפן, בטלן וכדומה. ה'חפץ חיים' נעצר ובשלווה אמר לו חרש, סוף סוף אין לך מה להתרעם עלי, שכן כך התניתי עמך מתחלה. התרתח העגלון עוד יותר, שוב לא ענה לו ה'חפץ חיים' דבר אלא פנה והלך לו, ונסע לאחר מכן בעגלתו של עגלון אחר. פייבקה נהנה על שכה היטיב לגמול לבטלן או למשולח, ולאחר מכן התפאר בניצחונו לפני אחרים. בשבת בבית הכנסת ראה והכיר פייבקה את היהודי שכה העליב וביזה, ראה כיצד חלקו לו כבוד רב, כיבדוהו בדרשה, וביראת הכבוד הקשיבו לכל הגה שיצא מפיו. פייבקה נתחלחל, חבריו העגלונים פילחו את תרדמתו, פייבקה, חייך ופרנסתך נתונים בסכנה, גם בסוסך אינך בטוח, וכי קל הוא בעיניך עלבונו של ה'חפץ חיים'? בא לו פייבקה בלב שבור להתחנן לפני ה'חפץ חיים' הקדוש שימחול לו על הזלזולים, שכן לא ידע כי ה'חפץ חיים' הוא. ואם לא ידעת, מה בכך, וכי יהודי פשוט מותר להעליב? אבל רבי מתחרט אני, רחם נא על אשתי וילדיי מחול לי. אם תבטיחני שמהיום והלאה תיזהר לבלי להעליב או לחרף שום יהודי אמחול לך. וכך היה, פייבקה הבטיח וה'חפץ חיים' הושיט לו את ידו תוך הסברת פנים ואמר: מוחלני לך פייבל מוחלני.

תילולא דצדיקא

שבת קודש כ"א אלול
רבינו יעקב סג"ל מולין ב"ר משה (מהרי"ל – ה"א קפ"ז)
הגה"ק רבי יהונתן אייבשיץ ב"ר נתן נטע (אורים ותומים – תקכ"ד)
הרה"ק רבי דב בעריש מאלעסק ב"ר שלמה לוצקער ב"ר צבי אלימלך (תר"י)
יום ראשון כ"ב אלול
הרה"ק רבי מרדכי דוב מהורונסטייפליע ב"ר משולם זושא (תרס"ג)
הרה"ק רבי פינחס מקינצק ב"ר נתן דוד משידלאווצא (תרס"א)
יום שני כ"ג אלול
הרה"ק רבי יוסף משה משאלזיץ ב"ר אלקנה (ברית אברם – תקע"ה)
הרה"ק רבי אורי מסטרעליסק ב"ר פינחס (תקפ"ו)
יום שלישי כ"ד אלול
הגה"ק רבי יוסף באב"ד ב"ר משה (מנחת חינוך – תרל"ד)
הגה"ק רבי ישראל מאיר הכהן מראדין ב"ר אריה יהודה לייבוש (חפץ חיים – תרצ"ג)
יום רביעי כ"ה אלול
הרה"ק רבי יחיאל מיכל ב"ר יצחק מזלאטשוב (תקמ"א)
הרה"ק רבי דוד הלברשטאם מקשאנוב ב"ר חיים מצאנז (תרנ"ג)
יום חמישי כ"ו אלול
הרה"ק רבי שמואל אבא מזיכלין ב"ר זעליג (תרל"ט)
יום שישי כ"ז אלול
הרה"ק רבי נתן אדלר ב"ר יעקב שמעון (רבו של החתם סופר – ק"ס)
הרה"ק רבי יעקב אריה לייב קאוולער ב"ר מרדכי מנעשחיז (תקצ"ז)
הרה"ק רבי שלום רוקח מבעלזא ב"ר אלעזר (תרט"ו)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

שונה הלכות

מאת הרה"ג גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א
מח"ס "גם אני אודך" ו"פרדס יוסף החדש" על המועדים.

המתנת שש שעות בין בשר לחלב (ח')

א) אם אכל בשר, ולא בירך ברכה אחרונה, ועבר מעת לעת, מותר לאכול חלב. (כנה"ג יו"ד סימן פ"ט בהגהת הטור ס"ק ג')

ב) אדם שאכל בשר והקיאו מיד, צריך גם כן להמתין שש שעות אחרי ההקאה לאכילת גבינה, כי נשאר מהבשר בשיניים. (ספר "גם אני אודך", ח"ב סימן ס"ב, ס"ק י')

ג) אם אכל בשר ביום, קודם שנעשה בר מצוה, ובתוך הששש שעות נעשה בר מצוה, צריך מדינא להמתין שש שעות מאכילת הבשר לאכילת חלבי. (ספר "גם אני אודך", ח"ב סימן ס"ב, ס"ק א')

בחסות רשת חנויות
גל פז

קרית קרעטשניף רחובות
טל': 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

לע"נ הרה"ק רבי יחיאל מיכל ב"ר יצחק מזלאטשוב
נלב"ע כ"ה אלול
זיע"א תנצב"ה